

Søket ble satt i gang etter at Kai Erland i slutten av september sendte en søknad til Sørlandets Sjøforsvarsdistrikt samt Forsvarets Overkommando i Sør-Norge. Leder av Sjøoperasjonssenteret i Stavanger, Olav Joli, innvilget 24-timers søk.

Klokka 08.30 i går la så KNM Tyr ut fra Kristiansand havn med kurs for Lindesnes. Med god planlegging, og litt flaks, traff de så å si rett på målet.

– Skipet ble funnet på nesten nøyaktig samme posisjon som var angitt på kartet fra sjøforklaringen i 1942. Etter å ha sjekket at antallet ventiler stemte, at lengden var riktig, pluss etter å ha sammenliknet ankeret og roret ut fra bilder av skipet – samt en rekke andre detaljer – kan vi med stor sikkerhet si at M/S Palatia er lokalisert, konstaterer skipssjef Arne Nagell Dahl.

Akkurat der navnet M/S Palatia er malt, på babord side av skipet, er det imidlertid så overgrodd at det ikke er mulig å skimte bokstaver. Men hverken mannskapet på KNM Tyr eller Kai Erland er i tvil om at bildene de har tatt av fartøyet er den første sikre dokumentasjon noensinne av skipet som har ligget på dypt i 55 år.

Funnet er grundig dokumentert med om lag to timers videofilm, som ble overrakt Kai Erland da han kom ombord i KNM Tyr etter at fartøyet klappet til kai i Kristiansand noen minutter før klokka 21.00 i går. Erland takket mannskapet hjertelig for innsatsen, og kvitterte med en blomsterbukett til skipssjefen.

– Dette er en svært spesiell dag. Bekreftelsen på at skipet er funnet er et ypperlig utgangspunkt for å arbeide videre med historien om M/S Palatia. Det er ikke nedtegnet en eneste linje i noe norsk historieverk, ikke en gang i den nylig utgitte Agder Historie. Det akter vi i Sørlandets

ER IKKE I TVIL OM AT RETT SKIP ER FUNNET

er Erland.

– Men kan det ikke være aktuelt for dere å gå ned for å hente mer dokumentasjon?

– I utgangspunktet ønsker vi at skipet skal være urørt. Hvis en

Krigsminneforening å gjøre noe med, lover Erland.

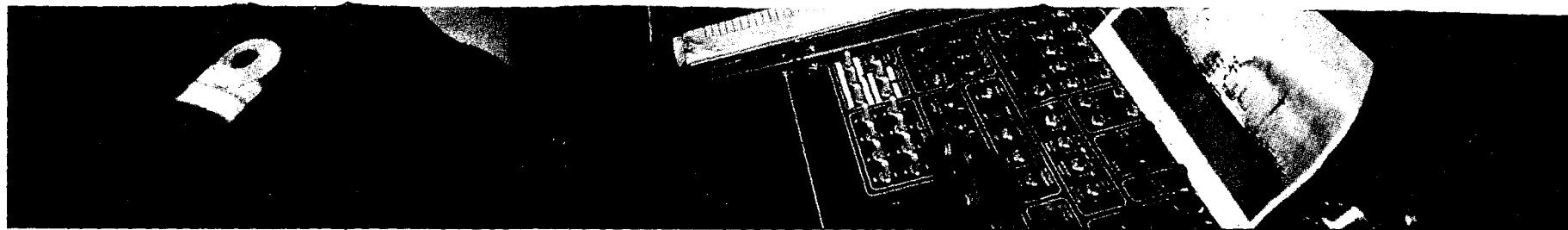
Han skulle imidlertid ønsket at skipet lå dypere, gjerne på 200 meters dyp:

– 70-90 meter er en svært farlig dybde, nettopp den dybden ekstremdykkere elsker å dykke i. Dette er noe vi frykter, si-

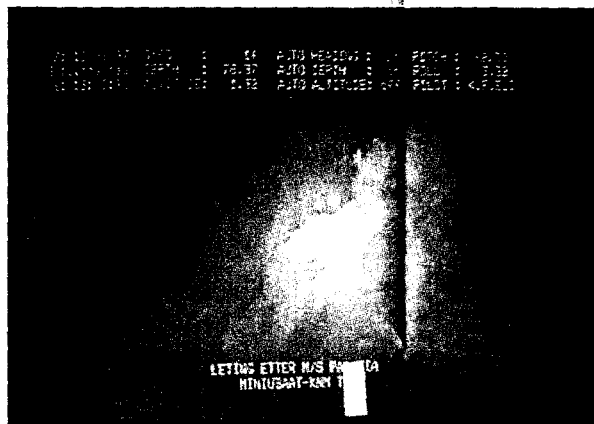
skulle gå ned på skipet, måtte det være særdeles gode grunner, eksempelvis for å hente historiske bevis, framholder Erland.

Nå som skipet trolig er funnet, vil formannen i krigsminneforeningen ta kontakt med biskopen og fylkesmannen i Vest-Agder for å be om å få vraket klassifisert som krigskirkegard.

– Da vil vraket bli avmerket på kartet slik at fiskere og fritidsfolk kan vise respekt for det stedet hvor nær 1000 mann fant sin siste hvile, sier Kai Erland.

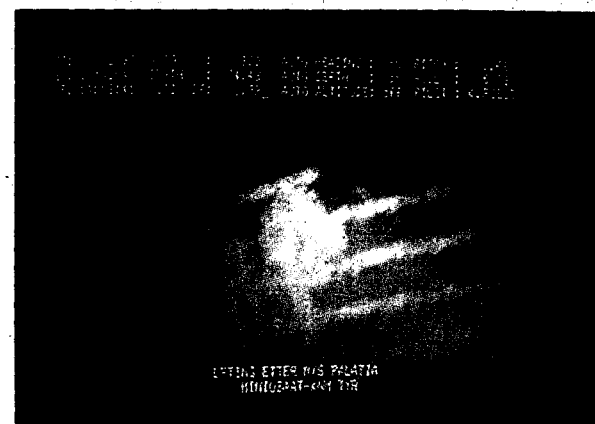
KONSENTRERTE: Ubåtpilot Knut Fjeld (foran), Kai Erland fra Sørlandets Krigsminneforening og skipssjef Arne Nagell Dahl på KNM Tyr studerer videobildene av vrakfunnet.

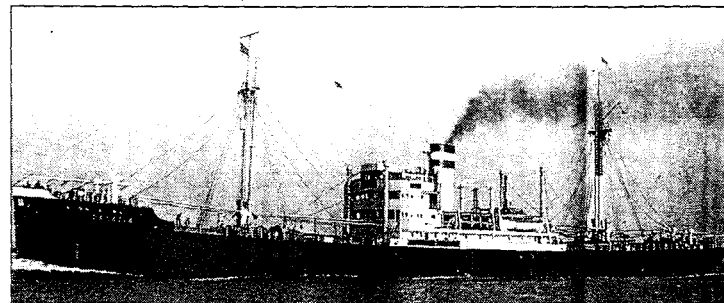
VRAKFUNN I: Deler av ankerkjettingen på M/S Palatia. Videobildene er tatt av mannskapet ombord i KNM Tyr.

VRAKFUNN II: Akterlanterne og nødstyringsposisjonen (reserveroret) akterut på skipet. Akterenden ligger dypest, på rundt 90 meters dyp.

VRAKFUNN III: Deler av rekkverket på babord side. Skipet er stort sett helt, bortsett fra en knekk på midten. I tillegg er styrehuset sprengt vekk.

MEKTIG SKUE: M/S Palatia, slik det så ut før en engelsk torpedo i 1942 sendte skipet til havets bunn.

FAKTA

■ Det tyske lasteskipet M/S Palatia ble skutt i senk av et britisk fly 21. oktober 1942. Tragedien, som er den nest største skipskatastrofe i norsk farvann, kostet 986 mennesker livet. 915 av de som mistet livet var russiske skipsfanger.

■ I april 1995 hevdet dykkere at de hadde lokalisert skipsvraket på 70 meters dyp sørvest for Lindesnes. I september i år ble det så klart at vrakfunnet ikke var M/S Palatia, men et annet tysk skip som sank etter å ha gått på en mine i 1945.

■ Bare få dager etter avsløringen 21. september, avduket kong Harald fredsmemorial Pax til minne om de som gikk ned med M/S Palatia.

Ekspertene mener Palatia-vraket er funnet

Ekspertene er ikke i tvil etter gårsdagens vrakfunn ved Utvåre utenfor Lindesnes: M/S Palatia er lokalisert av KNM Tyr etter å ha ligget 55 år og én dag i dyppet.

Av JANNE BIRGITTE PRESTVOLD
Foto: LARS HOEN

KRISTIANSAND: – Da vi så den karakteristiske stigningen opp fra baugen, var vi ikke i tvil om at vi hadde støtt på skipet vi lette etter, forteller Knut Fjeld, fører av miniubåten som ble brukt under søket. – Helt fantastisk, det er ingen tvil om at det virkelig er M/S Palatia som er funnet denne gang, strålte Kai Erland, formann i Sørlandets Krigsminneforening. Da videobildene av det tyske skipet rullet over skjermen ombord i KNM Tyr i går kveld, falt endelig den viktigste brikken i historien om krigstragedien på plass for Erland.

KNM Tyr er et av inarinsens spesialfartøyer for undervannssøk, med hjemmebase i Bergen. Like før klokka 13 i går startet søket med miniubåt i havområdet sydøst for Lindesnes. Etter bare 25 minutter fanget miniubåten videooyle inn skipsvraket. Palatia ligger på 70 til 90 meters dyp. Skroget er overraskende uskadet etter torpederingen. Styrehuset er sprengt vekk, og skipet har fått en knekk nokså nøyaktig midt på skipssiden. Skipets akter ligger dypest.

